

„ Jednospolne škole održavaju veći mir u učionici i pogoduju osobnom razvoju“

Okruženje slobodno od ometanja koje pretpostavlja prisutnost suprotnog spola pogoduje akademskom razvoju; raste mir u učionici...

Maria Calvo Charro

Profesorica na odjelu za javno pravo Sveučilišta Carlos III u Madridu, Maria Calvo Charro odgovara na pitanja o jednospolnom obrazovanju.

Koje su prednosti jednospolnog obrazovanja?

Prednosti su akademske i društvene. Uglavnom, statistike pokazuju da škole koje su uvele jednospolne razrede (SAD, Njemačka, Velika Britanija ...) doživljavaju općenito povećanje akademskog nivoa i učinkovitosti u podučavanju, osobito među skupinama učenika koji su povijesno bili ugroženi s obzirom na rasu, boju kože ili vjeru.

Među istraživanjima koja potvrđuju taj viši akademski nivo može se istaknuti jedno istraživanje objavljeno vrlo nedavno. Radi se o rezultatima općeg državnog ispita u srednjim školama za 2013. godinu, poznatom kao "General Certificate" srednjoškolskog obrazovanja (GCSE prema akronimu na engleskom) u Velikoj Britaniji.

Prema njihovim rezultatima sedam od deset engleskih javnih škola s najboljim akademskim rezultatima ove godine su jednospolni centri obrazovanja. O toga četiri škole su bile muške a tri ženske. **Ova dominacija u javnom odgojnom sustavu (koja u Velikoj Britaniji uključuje i laičke i vjerske centre) još je veća u privatnim školskim ustanovama, gdje se radilo o devet od deset najboljih škola; i to samo za dječake (dvije) ili samo za djevojčice (sedam).** Cijeli dokument može se vidjeti na www.gseis.ucla.edu/sudikoff.

Okruženje slobodno od ometanja koje pretpostavlja prisutnost suprotnog spola pogoduje akademskom razvoju, povećava se mir u učionici, učinkovitost u podučavanju je veća kada se radi s homogenijim skupinama, bolji je individualni i osobni razvoj, posebice u adolescenciji, djeca imaju više vremena biti sami svoji, postići dublje osobno upoznavanje i oblikovati vlastitu osobnost. Upravo je to ono što će im dati samodostatnost, slobodu i ravnotežu kad bude vrijeme ophođenja sa suprotnim spolom. **Sve to potiče bolji akademski uspjeh i uravnoteženiji i mirniji osobni razvoj.**

Prisutnost suprotnog spola u školi važan je čimbenik rastresenosti jer ih čini osjetljivijima na dobro mišljenje svojih kolega umjesto da se usredotoče na svoju osobnost bez kompleksa i bez bojazni. **U jednospolnim učionicama, tijekom složenih i burnih godina adolescencije, dječaci i djevojčice mogu lakše razumjeti ulogu vlastitog spola.** Razvoj osobnosti mora prethoditi socijalizaciji. Odvajanje jača njihovo samopouzdanje i omogućuje im bolje i slobodnije razvijanje svojih sposobnosti. Manje su rastreseni, osjećaju se opuštenijima i sigurnijima, gube strah od ismijavanja te se lakše usude govoriti ili postavljati pitanja u razredu. Oslobađaju se stereotipa, prikazuju se takvima kakvi jesu i pokazuju interes za sve predmete, jer u jednospolnim razredima nema predmeta za "dečke" i predmeta za "djevojke", svi su jednaki.

Također, u takvom okruženju može se bolje ostvariti jednakost u mogućnostima. Naime, iako zahtjeva apsolutnu jednakost u smislu ciljeva, namjera, sredstava, nastavnog plana i kurikuluma te kvalitete nastave, jednospolno obrazovanje primjenjuje metode poučavanja odgovarajuće osobitostima svakog spola. Poznajući razlike, možemo učinkovitije uklanjati spolne stereotipe. **Na primjer, zainteresirati više dječaka za književnost i više djevojaka za tehniku, više dječaka za solidarne aktivnosti a više djevojaka za natjecateljske sportove kao što je nogomet.** To će pomoći razbiti stereotipe i postići pravu jednakost u mogućnostima.

Osim toga, u jednospolnim školama osobni i emocionalni razvoj biva ispravno tretiran, jer dječaci i djevojčice zadobivaju visoko poimanje i poštovanje prema suprotnom spolu, stečeno u velikoj mjeri zahvaljujući školskom okruženju koje potiče i omogućuje trijeznu samosvijest i puni osobni razvoj. Nadalje, s definiranom osobnošću i sigurni u sebe, u interakciji sa suprotnim spolom odnose se uravnoteženo i prirodno, bez problema, bez žurbe, bez predrasuda.

Koji su nedostaci jednospolnih škola?

Jedini nedostatak koji nalazim kao majka koja dovodi svoju djecu u jednospolne škole je "intencija". Tu mislim na dovoženje i odvoženje sinova u jednu školu u kćeri u drugu, i ako imaš bebu, također u vrtić ili jaslice. I sve ono što to podrazumijeva, kao sastanci tu i tamo... ali prednosti bez sumnje kompenziraju te poteškoće. Osim toga, jednospolne škole koje su nedavno otvorene (u okrugu Madrida ih se u posljednjih 5 godina zasigurno triplicirao broj) računaju na to i rješavaju taj problem izgrađujući jednu ustanovu ali sa odvojenim zgradama, jednu za djevojčice i drugu za dječake.

Zašto je jednospolno obrazovanje bolje nego miješano?

Što je bolji izbor, jednospolno obrazovanje ili mješovito ovisi o osobnim kriterijima roditelja. Oni su ti koji najbolje znaju što odgovara njihovoj djeci. Važno je da u demokratskoj zemlji postoji višestrukost obrazovnih mogućnosti koje roditeljima omogućuju slobodu izbora. To u Španjolskoj u ovom trenutku ne postoji jer ne postoje jednospolne škole ili razredi u javnim

školama, što u praksi otežava ostvarivanje slobode na pravo izbora od strane obitelji o obrazovanju svoje djece. **Ipak, mnogi roditelji se ne odlučuju za jednospolno obrazovanje zbog "dezinformacija"**. Trenutno postoji velika zbrka oko koncepta jednospolnog obrazovanja, kojeg oni koji ne znaju točno o čemu se radi, pogrešno i sa skepsom ili čak prezirom, zovu diskriminirajućim.

Ti kritičari vide u ovom obrazovnom modelu povratak duha prošlosti vezanog uz diskriminaciju prema spolu i boje se da će ponovno doći u opasnost bitka koju je već osvojio feministički pokret.

No, potpuno su u krivu. Baš naprotiv, jednospolno obrazovanje nije povratak u prošlost gdje se svakom spolu prenosilo različito obrazovanje kroz diobu, fizičku i kurikularnu, u obrazovnom procesu i programu rada obiju skupina: obrazovati dječake za vladati svijetom a djevojčice za podstaviti se volji muškaraca i ostati nepravedno svedenima na privatnu sferu svoga doma. **Upravo obrnuto, sadašnji se model jednospolnog obrazovanja temelji na ideji da ne postoji podjela uloga u društvu, nego da bi svaki muškarac i žena trebali imati iste mogućnosti za moći izabrati u punoj slobodi ulogu koju žele izvršiti profesionalno i osobno.**

Diskriminirati ili segregirati značilo bi odvojiti spolove kako bi se jednima pružio lošiji tretman/ophođenje od drugih. Međutim, primarni cilj jednospolnih škola je jednakost u mogućnostima. **Pedagoški model jednospolnog obrazovanja polazi od toga da su razlike među spolovima uvijek obogaćujuće a da ono što treba ukloniti jest diskriminacija.** Te škole upravo imaju za cilj uklanjanje spolnih stereotipa, prevladavajući društvene nejednakosti i kulturnu hijerarhiju između muškaraca i žena. Argumenti kritičara jednospolnog obrazovanja, na temelju segregacije i diskriminacije među spolovima, koji su bili obranjivi u 60-im godinama, nisu više održivi u jednospolnim školama koje pružaju ista sredstva, programe i kurikulum te gube svu svoju osnovu **u svjetlu izvrsnih akademskih i osobnih rezultata koje ovaj pedagoški model nudi dječacima jednako kao i djevojčicama.** Oni koji, u ime ravnopravnosti, progone podjelu u učionicama, stavljajući naglasak na jednospolne škole, griješe. Umjesto na lov na vještice, trebali bi se usredotočiti na škole koje smatraju dječake i djevojčice spolno neutralnim ili identičnim bićima. Trenutno, mnoge djevojčice i dječaci se ne osjećaju shvaćenima u nekim školama, jer smatrajući ih zamjenjivima, nastavnici nisu u mogućnosti postupiti adekvatno osobitostima ponašanja te kognitivnim i razvojnim posebnostima vlastitima svakom spolu. **Nedostatak pažnje ili upravo prezir prema određenim muškim i ženskim stavovima uzrokuje frustraciju i razočaranje kod mnogih učenika i učenica te stvara diskriminaciju** jer su oba spola diskriminirana kada je obrazovni sustav nesposoban poštivati spolne razlike u učenju, preobražavajući ih tako u ograničenja i prepreke za puno osobno ispunjenje.

Jednospolno obrazovanje je obrazovni sustav koji može prevladati mit o spolnoj neutralnosti, sada široko rasprostranjen u učionicama kao i izvan njih, i koji neovisno o ideologiji, vjerovanju i političkim uvjerenjima može dati prikladnu pomoć te djevojčicama i dječacima odgovoriti na detalje svojih vlastitih posebnosti, što omogućuje postizanje boljih obrazovnih i kulturnih ciljeva.

Kroz ovaj nastavni model obrana identičnog dostojanstva i zajedničkih vrijednosti usklađuje se s priznavanjem razlika i uzajamnosti/reciprociteta u spolovima. Te **razlike ne predstavljaju hendikep**. Naprotiv, postižu jednakovaljanost **drugačijeg**. **Naime, sposobnost da se prepoznaju razlike je opće pravilo koje ukazuje na stupanj inteligencije i kulture ljudskih bića.**

Međutim, ne smijemo zaboraviti da spolne razlike u učenju također mogu dobiti adekvatnu pažnju u mješovitim razredima.

U ovom slučaju, to će zahtijevati nešto više vještine od strane učitelja (kako bi se zadovoljile jedinstvene potrebe svakog spola), ali rezultati i odličan odgovor učenika će bez sumnje nadoknaditi napor potreban za njegovo izvršenje.

Nijedan model nije idealan za sve učenike. Jednospolno obrazovanje, kao i mješovito, trebala bi biti opcija dostupna za svu djecu, a ne samo za one čiji roditelji mogu priuštiti platiti privatnu školu.